

УДК 342.92

Гавриш С.О.¹, Смолярова М.Л.²

¹ студ. гр. Ю-119 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юр. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Здійснення митної політики не можливо без проведення митного контролю, що є особливим видом діяльності митних органів, у результаті якої забезпечується перевірка дотримання встановлених податковим і митним законодавством правил і зобов'язань, виявлення додаткових резервів збільшення митних надходжень до бюджету та забезпечення належного рівня дисципліни суб'єктами ЗЕД. Звісно, що контроль, який здійснюється відносно переміщуваних товарів через

митний кордон України наділений специфічними властивостями. Науковці стверджують, що йому притаманні риси фінансового контролю. Крім того, ними виокремлюються наступні види митного контролю: попередній, поточний та наступний контроль. Попередній контроль у митній справі направлений на виявлення і запобігання можливих правопорушень і настання негативних наслідків. Поточний контроль надає можливість забезпечити фінансову дисципліну. Але він відрізняється від інших видів контролю часом проведення, тобто здійснюється безпосередньо на етапі митного оформлення товарів і визначення обсягу податкових зобов'язань суб'єкта ЗЕД перед бюджетом. Наступний контроль, найбільш розповсюджений вид митного контролю у світовій фінансовій практиці. Тобто, за допомогою проведення митного контролю забезпечується економічна, фінансова безпека та національні інтереси держави.

При проведенні митного контролю використовуються ті форми митного контролю, які виступають достатніми для забезпечення дотримання норм митного законодавства. Цілком зрозуміло, що перевірка документів та відомостей, які подаються митним органам під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, здійснюється візуально, із застосуванням інформаційних технологій (шляхом проведення формато-логічного контролю, контролю зіставлення, контролю із застосуванням системи управління ризиками) та в інші способи, які передбачені митним законодавством. Розглянемо кожен із них. Формато-логічний контроль розглядається як автоматизована перевірка правильності заповнення даних митних декларацій та повернення результатів перевірки; як перевірка митних декларацій та інших документів на достовірність та законність; включає здійснення статистичного, валютного контролю, контролю нарахованих митних платежів, контролю правильності застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Контроль зіставлення розглядається як автоматизоване порівняння даних, які містяться в митних деклараціях або інших документах, поданих для митного контролю або митного оформлення, з даними, які містяться в електронних копіях митних декларацій та інших документах, що надходять з митних та правоохоронних органів суміжних держав; в уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів, інших електронних документах, пов'язаних з перевіркою достовірності даних, що перевіряються. Контроль із застосуванням системи управління ризиками передбачає оцінку ризику шляхом аналізу (у тому числі з використанням інформаційних технологій) поданих документів у конкретному випадку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний

кордон України з метою обрання форм та обсягу митного контролю, достатніх для забезпечення додержання вимог законодавства України з питань митної справи.

Зрозуміло, що процес автоматизації митних процедур і застосування сучасних інформаційних технологій на митниці дозволяє спростити контроль при митному оформленні. Не зважаючи на досягнення певних успіхів у цій сфері, автоматизація митниці все ще не ідеальна. Багато митних процесів здійснюються на паперових документах, що не відповідає сучасному технічному прогресу і кращим світовим практикам.

Отже, організація та здійснення митного контролю потребує вдосконалення в умовах гармонізації митного законодавства зі стандартами ЄС, що сприятиме захисту прав учасників публічних правовідносин у цій сфері.